ආර්ථික විද්‍යාව
අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ විභාගය සඳහා විෂයානුබද්ධ පුනරීක්ෂණ සංචිතය
02. ඉල්ලුම, සැපයුම,නම්‍යතාව හා වෙළෙඳපොල සමතුලිතය
බහුවරණ ප්‍රශ්න

අංක 01 සිට 20 තෙක් එක් එක් ප්‍රශ්නයට දී ඇති පිළිතුරු අතරින් **නිවැරදි හෝ වඩාත් ගැලපෙන හෝ පිළිතුර** තෝරන්න.

1. භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති ඉල්ලුම හා ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අතර වෙනස වන්නේ,
   (1) ඉල්ලුමේදී මිල වෙනස් වන අතර ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේදී අනෙකුත් සාධක ස්ථාවරව පැවතීමය.
   (2) ඉල්ලුම, භාණ්ඩයක් සඳහා විකල්ප මිල ගණන් වලදී පාරිභෝගිකයන් මිලදී ගන්නා ප්‍රමාණය වන අතර ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය කිසියම් මිලකදී පාරිභෝජනය කරන ප්‍රමාණය ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වේ.
   (3) ඉල්ලුම, ඉල්ලුම් වක්‍රය මත ලක්ෂ්‍යයක් වන අතර ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඉල්ලුම් වක්‍රය මඟින් නිරූපණය කළ හැකිය.
   (4) ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේදී අනෙකුත් සාධක වෙනස් වන අතර ඉල්ලුමේදී මිල පමණක් වෙනස්වේ.
   (5) මිල වෙනස් වීම මත ඉල්ලුම වෙනස් වන අතර ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වෙනස් වන්නේ අනෙකුත් සාධක වලින් කිසියම් ඒකක වෙනසකදී පමණි.

2. වෙළෙඳපොලේ අලෙවි වන එක්තරා භාණ්ඩයක ඉල්ලුම වැඩි වීමක් සිදුවන්නේ පහත ඒවායෙන් කුමක් සිදු වූ විටද?
   (1)සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල පහල යාම.
   (2) සලකා බලන භාණ්ඩයේ මිල ඉහළ යාම.
   (3) පාරිභෝගික ආදායම පහත යාම.
   (4) අනුපූරක භාණ්ඩ වල මිල ඉහළ යාම.
   (5) ආදේශන භාණ්ඩ වල මිල ඉහළ යාම.

3. සහල් වෙළෙඳපොලේ ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩි වීමට බලපා ඇති කරුණකි.
   (1) සහල් මිල ගණන් ඉහල යාම.
   (2) පාන් මිල ගණන් ඉහළ යාම.
   (3) පාරිභෝගික ආදායම ඉහළ යාම.
   (4) පාරිභෝගිකයින්ගේ මූර්ත ආදායම ඉහළ යාම .
   (5) පාරිභෝගික රුචිය සහල් සම්බන්ධයෙන් ඉහළ යාම.

4. පාරිභෝගික ආදායමේ ඇති වන වෙනස් වීමක් සාමාන්‍ය භාණ්ඩ හා බාල භාණ්ඩ කෙරේ බලපාන ආකාරය වඩාත් නිවැරදිව දැක්වෙන පිළිතුර පහත වගුවෙන් තෝරන්න.

	ආදායම වෙනස් වීම	සාමාන්‍ය භාණ්ඩ	බාල භාණ්ඩ
(1)	ආදායම ඉහළ යාම	ඉල්ලුම වැඩි කරයි.	ඉල්ලුම අඩු කරයි
(2)	ආදායම පහළ යාම	ඉල්ලුම වැඩි කරයි.	ඉල්ලුම වැඩි කරයි
(3)	ආදායම ඉහළ යාම	ඉල්ලුම අඩු කරයි.	ඉල්ලුම වැඩි කරයි
(4)	ආදායම පහළ යාම	ඉල්ලුම අඩු කරයි.	ඉල්ලුම අඩු කරයි.
(5)	ආදායම ඉහළ යාම	ඉල්ලුම අඩු කරයි	ඉල්ලුම අඩු කරයි.

5. කිසියම් භාණ්ඩයක අනාගත මිල වැඩිවේ යැයි අපේක්ෂා කරන්නේ නම්,
   (1) සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන්වේ.
   (2) සැපයුම් වක්‍රය වමට විතැන්වේ.
   (3) සැපයුම් වක්‍රය මත ඉහළට ගමන් කරයි.
   (4) සැපයුම් වක්‍රය මත පහළට ගමන් කරයි.
   (5) සැපයුම් වක්‍රය දකුණට විතැන් වී වක්‍රය දිගේ ඉහළට ගමන් කරයි.

6. X භාණ්ඩයේ නිෂ්පාදන පිරිවැය පහළ යාමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස Y භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම වැඩිවේ නම් X හා Y භාණ්ඩ සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි ප්‍රකාශය වන්නේ,
   (1) X බාල භාණ්ඩයක් වන අතර Y ගිෆන් භාණ්ඩයකි.
   (2) X ගිෆන් භාණ්ඩයක් වන අතර Y බාල භාණ්ඩයකි.
   (3) X හා Y භාණ්ඩ එකිනෙක ආදේශක භාණ්ඩ වේ.
   (4) X හා Y එකිනෙක අනුපූරක භාණ්ඩවේ.
   (5) X සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක් වන අතර Y බාල භාණ්ඩයක්වේ.

7. Qd = 200 - 4p හා Qs = - 40 + 6p වේ. සමතුලිතයේදී ඉල්ලුම් හා සැපයුම් නම්‍යතාවන් වන්නේ,

   (1) Ed = -0.92 Es = 1.38
   (2) Ed = 0.92 Es = -1.5
   (3) Ed = - 1.5 Es = 0.75
   (4) Ed = -0.5 Es = 1.5
   (5) Ed = - 1.5 Es = 1.38

8. පැණි බීම සඳහා ඇති ඉල්ලුම සාපේක්ෂ වශයෙන් නම්‍යවේ නම් පැණි බීම සැපයුම වැඩි වුවහොත් කවර ප්‍රතිවිපාක හට ගනීද?
   (1) මුළු අයභාරය ඉහල ගොස් මිල පහල යයි.
   (2) මුළු අයභාරය ඉහල ගොස් මිල ඉහල යයි.
   (3) මුළු අයභාරය නොවෙනස්ව තිබියදී මිල ස්ථාවරව පවතී.
   (4) පැණි බීම සඳහා අධි සැපයුමක් ඇතිවේ.
   (5) පැණි බීම සඳහා අධි ඉල්ලුමක් ඇතිවේ.

9. වමේ සිට දකුණට පහලට බෑවුම් වන ඉල්ලුම් වක්‍රයක් සහිත සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් නිවැරදි සංයෝජනය කුමක්ද?

	මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව	ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව
(1)	ධන	ධන
(2)	සෘණ	සෘණ
(3)	ඒකීය	ඒකීය
(4)	ධන	සෘණ
(5)	සෘණ	ධන

10. තරඟකාරී වෙළෙඳපොලේ අලෙවි වන භාණ්ඩයක ඉල්ලුම් සමීකරණය Qd= 120-2P වේ. මෙම භාණ්ඩයේ වෙළෙඳපොළ සමතුලිත මිල රු.30 වේ. සමතුලිත මිලේදී නම්‍යතාව
    (1) -0.6 කි.
    (2) 0.3 කි.
    (3) 1 කි.
    (4) -2 කි.
    (5) -1 කි.

11. පහත දැක්වෙන්නේ වෙළෙඳපොලේ කිසියම් භාණ්ඩයක් සම්බන්ධ සැපයුම් සමීකරණයයි. Qs= 2Pවේ. මෙම භාණ්ඩයේ නම්‍යතාව සම්බන්ධයෙන් ඔබ තීරණය කරනුයේ
    (1) පූර්ණ අනම්‍ය වන බවය.
    (2) අනම්‍ය වන බවය.
    (3) ඒකීය නම්‍ය වන බවයි.
    (4) නම්‍ය වන බවයි.
    (5) පූර්ණ නම්‍ය වන බවයි.

12. පහත රූප සටහන මඟින් දැක්වෙන්නේ කිසියම් භාණ්ඩයකට අදාළ ඉල්ලුම් වක්‍රයකි.

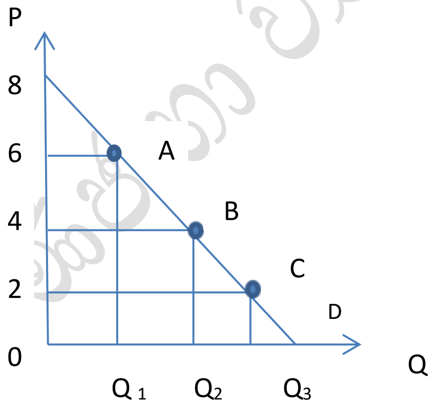

මෙම ඉල්ලුම් වක්‍රයෙහි A ලක්ෂ්‍යයෙහි හා B ලක්ෂ්‍යයෙහි නම්‍යතාව පිළිවෙළින්

	A ලක්ෂයේ නම්‍යතාව	B ලක්ෂයේ නම්‍යතාව
(1)	නිශ්චිතව කිව නොහැක.	අනම්‍ය වේ.
(2)	අනම්‍ය වේ.	නම්‍ය වේ.
(3)	නම්‍ය වේ.	අනම්‍ය වේ.
(4)	පූර්ණ නම්‍ය වේ.	නම්‍ය වේ.
(5)	නම්‍ය වේ.	ඒකීය නම්‍ය වේ.

13. වෙළෙඳපොලේ භාණ්ඩයක් සම්බන්ධ ඉල්ලුම් සමීකරණය Qd= 100-2P වන අතර සැපයුම් සමීකරණය Qs=3Pවේ. මෙම වෙළෙඳපොල සමතුලිත වන විට පාරිභෝගික හා නිෂ්පාදක අතිරික්තය

	පාරිභෝගික අතිරික්තය	නිෂ්පාදක අතිරික්තය
(1)	90	60
(2)	60	90
(3)	900	600
(4)	600	900
(5)	150	200

14. එක්තරා භාණ්ඩයක මිල රු.25 ක් වන විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 300ක් විය. මිල ඉල්ලුම් නම්‍යතාව -3ක් වන මෙම භාණ්ඩයෙහි ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 480ක් වන්නේ කවර මිලකදීද?
    (1) රු.12.50 දී ය.
    (2) රු.15 දී ය.
    (3) රු.18 දී ය.
    (4) රු.20 දී ය.
    (5) රු.30 දී ය.

15. ඍණ තිරස් අන්ත:ඛණ්ඩයකින් ආරම්භ වන සැපයුම් වක්‍රයක නම්‍යතාවේ හැසිරීම පිළිබඳ නිවැරදි ප්‍රකාශය වන්නේ,
    (1) සෑම ලක්ෂයකදීම නම්‍යතාව එකට වඩා අඩු අගයක් ගනු ලබන අතර නිමැවුම වැඩිවෙත්ම අගය අඩුවේ.
    (2) සෑම ලක්ෂයකදීම නම්‍යතාව එකට වඩා අඩු අගයක් ගනු ලබන අතර නිමැවුම වැඩිවෙත්ම අගය වැඩිවේ.
    (3) සෑම ලක්ෂයකදීම නම්‍යතාව එකට වඩා වැඩි අගයක් ගනු ලබන අතර, නිමැවුම වැඩිවෙත්ම අගය අඩුවේ.
    (4) සෑම ලක්ෂයකදීම නම්‍යතාව එකට වඩා වැඩි අගයක් ගනු ලබන අතර නිමැවුම වැඩිවෙත්ම අගය වැඩිවේ.
    (5) සෑම ලක්ෂයකදීම නම්‍යතාවය එකට වඩා වැඩි අගයක් ගනු ලබන අතර නිමැවුම වැඩි වෙත්ම එය ශුන්‍ය දක්වා ක්‍රමයෙන් අඩුවේ.

16. වෙළෙඳපොල කිසියම් භාණ්ඩයක ඉල්ලුම වැඩි වන අනුපාතයෙන්ම සැපයුම ද වැඩිවේ නම්
    (1) සමතුලිත මිල ඉහළ යන අතර සමතුලිත ප්‍රමාණයද ඉහළ යයි.
    (2) සමතුලිත මිල ඉහළ යන අතර සමතුලිත ප්‍රමාණය වෙනස් වන ආකාරය නිශ්චිත නොවේ.
    (3) සමතුලිත ප්‍රමාණය ඉහළ යන අතර, සමතුලිත මිල වෙනස් වන ආකාරය නිශ්චිත නොවේ.
    (4) සමතුලිත ප්‍රමාණය වෙනස් නොවන අතර සමතුලිත මිල වෙනස් වන ආකාරය නිශ්චිත නොවේ.
    (5) සමතුලිත මිල වෙනස් නොවන අතර සමතුලිත ප්‍රමාණය ඉහළ යයි.

17. එක්තරා භාණ්ඩයක් සුභ සාධක ආයතනයක් විසින් නොමිලේ සපයන ලද අතර පවතින ආර්ථික අර්බුදය හේතුවෙන් එම භාණ්ඩය සඳහා රු.10ක මිලක් ඒකකයක් සඳහා නියම කිරීමට ආයතනය තීරණය කරයි. මෙම භාණ්ඩයේ ඉල්ලුම් ශ්‍රිතය Qd= 100-4P නම් මෙම ප්‍රතිපත්තිය නිසා
   (1) පාරිභෝගික ඉල්ලුම ශුන්‍යය දක්වා අඩු කරනු ඇත.
   (2) පාරිභෝගික අතිරික්තය 450න් අඩු වනු ඇත.
   (3) පාරිභෝගික අතිරික්තය 1250න් අඩු වනු ඇත.
   (4) පාරිභෝගික අතිරික්තය 800 න් අඩු වනු ඇත.
   (5) පාරිභෝගිකයා වෙත සැලකිය යුතු බලපෑමක් සිදු නොවනු ඇත.

18. X භාණ්ඩ සඳහා වෙළෙඳපොළ තත්වය පහත රූප සටහනේ දැක්වේ.

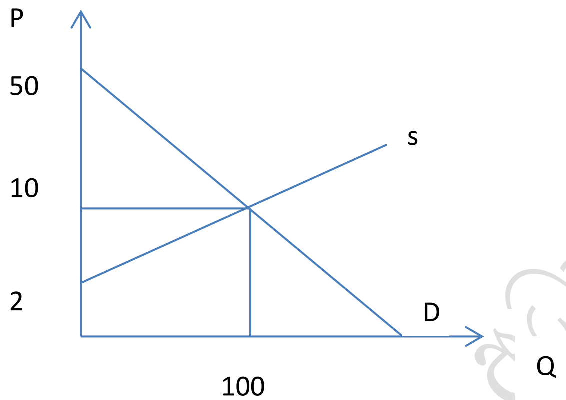

ඉහත රූප සටහන අනුව සමතුලිත ඒකක ප්‍රමාණය අලෙවි කිරීමේදී නිෂ්පාදකයා අපේක්ෂා කරන අවම මුදල් ප්‍රමාණය වන්නේ,
   (1) රු.1000 කි.
   (2) රු.200 කි.
   (3) රු.400 කි.
   (4) රු.600 කි.
   (5) රු.800 කි.

19. එක්තරා වෙළෙඳපොළක අලෙවි වන A නැමැති භාණ්ඩයකට අදාල අනුපූරක භාණ්ඩයක මිල පහළ යාමක් නිසා A භාණ්ඩයේ වෙළෙඳපොල
   (1) ඉල්ලුම වැඩිවේ,මිල වැඩිවේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අඩුවේ.
   (2) ඉල්ලුම වැඩිවේ, මිල වැඩිවේ, ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වැඩිවේ.
   (3) ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය වැඩිවේ, මිල අඩුවේ, සැපයුම අඩුවේ.
   (4) ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩුවේ, මිල අඩුවේ, සැපයුම අඩුවේ.
   (5) ඉල්ලුම වැඩිවේ, මිල වෙනස් නොවේ, ඉල්ලුම් කරන ප්‍රමාණය වැඩිවේ.

20. වෙළෙඳපොල සමතුලිතයට අදාල කොන්දේසියක් නොවන්නේ,
   (1) ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය සැපයුම් ප්‍රමාණයට සමාන වීම.
   (2) පාරිභෝගික අතිරික්තය නිෂ්පාදක අතිරික්තයට සමාන වීම.
   (3) අධි ඉල්ලුම හා අධි සැපයුම ශුන්‍ය වීම.
   (4) පාරිභෝගික පැහැදම නිෂ්පාදන අයභාරයට සමාන වීම.
   (5) වෙළෙඳපොල මිල වෙනස්වීමේ නැඹුරුතාවක් නොපැවතීම.

ආර්ථික විද්‍යාව
අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ විභාගය සඳහා විෂයානුබද්ධ පුනරීක්ෂණ සංචිතය
02. ඉල්ලුම, සැපයුම, නම්‍යතාව හා වෙළෙඳපොල සමතුලිතය
ව්‍යුහගත ප්‍රශ්න

සියළුම ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු සපයන්න.

1. (i) භාණ්ඩයකට ඇති ඉල්ලුම හා සඵල ඉල්ලුම අතර වෙනස කුමක්ද?
   (ii) ඉල්ලුම වුවමනාවන්ගෙන් වෙනස් වන්නේ කෙසේද?
   (iii) පාරිභෝගික ඉල්ලුම හා වෙළෙඳපොල ඉල්ලුම අතර වෙනස පැහැදිලි කරන්න.
   (iv) ඉල්ලුම් න්‍යාය හා ඉල්ලුම් නීතිය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?
   (v) ඉල්ලුම් නීතියට පදනම් වන උපකල්පන කවරේද?

2.
   (i) ඉල්ලුම හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය යනුවෙන් කුමක් අදහස්වේද?
   (ii) ඉල්ලුමේ වෙනස හා ඉල්ලුම් ප්‍රමාණයේ වෙනස යන්න පැහැදිලි කරන්න.
   (iii) කිසියම් භාණ්ඩයක් සඳහා පවත්නා වෙළෙඳපොල ඉල්ලුම් සමීකරණය Qd=110-4P වන අතර, සැපයුම් සමීකරණය Qs=-50+6P වේ.
      (a) සමීකරණ යොදා ගෙන සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න.
      (b) වෙළෙඳපොල සමතුලිතයේදී පාරිභෝගික අතිරික්තය හා නිෂ්පාදන අතිරික්තය ගණනය කරන්න.
   (iv) වෙළෙඳපොලේ අලෙවි වන භාණ්ඩයක මිල රු.10දී ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 150 ද මිල රු.15 දක්වා ඉහල ගිය විට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 100 දක්වා අඩු විය. මිල රු.10 දී හා රු.15 දී නම්‍යතා වෙන වෙනම ගණනය කරන්න.

3.
   (i) වෙළෙඳපොල සැපයුම් වක්‍රයක් ඇඳීමේදී නොවෙනස්ව පවතී යයි සලකනු ලබන සාධක කවරේද?
   (ii) ආර්ථික අතිරික්තය යනුවෙන් කුමක් අදහස් කරනු ලබයිද?එහි වැදගත්කම ඔබ දකින්නේ කෙසේද?
   (iii) වෙළෙඳපොලේ ඉල්ලුම් සැපයුම් ශ්‍රිතයන්ට අදාල සමීකරණයන් පහත දැක්වේ.
      Qd=250-2P
      Qs=3P
      ඉහත ඉල්ලුම් සැපයුම් සමීකරණ යොදාගෙන
      (a) ඉල්ලුම් හා සැපයුම් වක්‍ර ප්‍රස්තාරයක නිරූපණය කරන්න.එහි සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය දක්වන්න.
      (b) සමතුලිතයේ දී ඉල්ලුම් හා සැපයුම් නම්‍යතාව ගණනය කරන්න.
      (c) සෑම මිලකදීම ඉල්ලුම් ඒකක 20 බැගින් වැඩි වූයේ නම් නව සමතුලිත මිල හා ප්‍රමාණය කවරේද?
      (d) ඉල්ලුම වැඩි වීමට පසු නිෂ්පාදන අතිරික්තය හා පාරිභෝගික අතිරික්තය ගණනය කරන්න.

   (iv) සැපයුම් වක්‍රය වමේ සිට දකුණට ඉහලට බෑවුම් වීමට බලපාන සාධක කවරේද? පැහැදිලි කරන්න.

4. පහත දැක්වෙන්නේ කිසියම් භාණ්ඩයක් සම්බන්ධයෙන් ඉල්ලුම් සැපයුම් සමීකරණයන්ය.

Qd = 300-2p

QS = 2p

(i) මෙම ඉල්ලුම් සැපයුම්වලට අදාල වෙළෙඳපොළ සමතුලිතයේ දී ඉල්ලුම් නම්‍යතාව හා සැපයුම් නම්‍යතාව ගණනය කරන්න.

(ii) සමතුලිතයේ දී පාරිභෝගික පැහැදම හා පාරිභෝගික අතිරික්තය ගණනය කරන්න.

(iii) පහත දැක්වෙන X හා Y භාණ්ඩ සම්බන්ධ නම්‍යතා අගයන් අනුව භාණ්ඩ වර්ග සඳහන් කරන්න.

X භාණ්ඩය ආදායම් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව + 0.2

Y භාණ්ඩයේ හරස් ඉල්ලුම් නම්‍යතාව - 0.2

(iv) කිසියම් භාණ්ඩයක නිෂ්පාදකයින්ට එම භාණ්ඩය නිෂ්පාදනයේ නිරත ශ්‍රමිකයන්ගේ වැටුප් වැඩිකිරීමට සිදුවිය. මෙම තත්ත්වය මත වෙළෙඳපොළේ ඇතිවන තත්ත්වය ඉල්ලුම් සැපයුම් වක්‍ර යොදා ගෙන පැහැදිලි කරන්න.

(v) කිසියම් වෙළෙඳපොලක් හා සම්බන්ධ සමීකරණ මෙසේය.

Qd = 100-3P (ඉල්ලුම් සමීකරණය)

EQd = 150 - 5p (අධි ඉල්ලුම් සමීකරණය)

මෙම සමීකරණය යොදා ගනිමින් සැපයුම් සමීකරණය හා සමතුලිතයේ දී සැපයුම් නම්‍යතාව ගණනය කරන්න.

5.

(i) ඉල්ලුම් වක්‍රයක් වමේ සිට දකුණට පහළට බෑවුම් වේ. එලෙස බෑවුම් වන ඉල්ලුම් වක්‍රයක ශූන්‍යයේ සිට අනන්තය දක්වා නම්‍යතා අවස්ථා 05ම දැකිය හැකිය. එහෙත් ඇතැම් අවස්ථාවල නම්‍යතාව වෙනස් නොවන අවස්ථා ද පවතී. එවැනි ඉල්ලුම් නම්‍යතා දැකිය හැකි ඉල්ලුම් වක්‍ර කවරේද?

(ii) භාණ්ඩයක මිල හා සැපයුම් ප්‍රමාණය අතර අනුලෝම සම්බන්ධතාවයක් පවතී. වෙළෙඳපොළේ භාණ්ඩයක මිල ඉහළ යාමකින් තොරව සැපයුම ඉහළ යා හැකිය. පැහැදිලි කරන්න.

(iii) වෙළෙඳපොළ සමතුලිතය යනු කුමක්ද? එහි කොන්දේසි කවරේද?

(iv) භාණ්ඩ හා සේවා වෙළෙඳපොල හා සාධක සේවා වෙළෙඳපොල අතර වෙනස කවරේද?

(v) වෙළෙඳපොල මිල යාන්ත්‍රණය අක්‍රිය වන විට භාණ්ඩ බෙදා හැරීම සඳහා ක්‍රියාත්මක වන මිල නොවන මාධ්‍ය කවරේද?